

Ersättning för icke produktiva investeringar för genomförande av vattenvårdsprojekt

Ersättning för icke produktiva investeringar är en del av Ålands interventioner i Finlands plan för den gemensamma jordbrukspolitiken 2023 – 2027, den så kallade CAP-planen.

Åtgärderna finansieras till 43% av Europeiska kommissionen genom Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling och till 57% av landskapet Åland.

Innehåll

1. Allmänna villkor
2. Projekt som kan beviljas ersättning
3. Projektplan
4. Kostnader
5. Ersättningens maximibelopp
6. Utbetalning av ersättning
7. Ändring av projekt som har inletts
8. Urvalsförfarande
9. Övriga bestämmelser
10. Lagrum som tillämpas

1. Allmänna villkor

Jordbrukare

Ersättning för icke produktiva investeringar kan beviljas till jordbrukare.

Du är jordbrukare om du har ett jordbruksföretag och bedriver jordbruksverksamhet.

Med jordbrukare avses en fysisk eller juridisk person eller en grupp av fysiska eller juridiska personer.

Till jordbruksverksamhet räknas både produktion av jordbruksprodukter och underhåll av jordbruksmark.

Med produktion av jordbruksprodukter avses odling av växter inom primärproduktion eller hållande av produktionsdjur.

Ålder

Du eller din make ska ha fyllt 18 år senast 31.12.2022. Med make avses din make eller maka eller en person som under skatteåret fortgående har levt med dig i ett gemensamt hushåll under äktenskapsliknande förhållanden utan att ingå äktenskap och som du tidigare har varit gift med eller med vilken du har eller har haft ett gemensamt barn.

Projektets areal

Minimiarealen för en investering är 0,30 hektar.

Arealen ska vara i din besittning under hela den tid som projektet pågår.

Efter att projektet är färdigställt betraktas området inte längre som jordbruksareal och berättigar inte till EU:s eller nationella arealstöd eller arealbaserade ersättningar.

Genomförandetiden för ett projekt

Du får inte påbörja projektet förrän landskapsregeringen har fattat beslut om beviljande av ersättning.

Projektet ska genomföras inom två år från det att landskapsregeringen har fattat beslut om att bevilja dig ersättning för projektet.

Av särskilda skäl kan landskapsregeringen bevilja högst två års tilläggstid för genomförandet av projektet.

2. Projekt som kan beviljas ersättning

För att främja vattenskyddet eller jordbruksnaturens mångfald kan du erhålla ersättning för anläggande av:

- en våtmark,
- kedjor av små våtmarker,
- tvåstegsdiken,
- översvämningssområden och översvämningssplattor av våtmarkstyp som utförs i enlighet med principerna om naturenlig vattenbyggnad.

Ersättning kan även beviljas för återställande av vattenfåror på deras naturliga platser.

Insatser är i första hand riktade till sådana områden som jordbruket belastar kraftigt och där åtgärdsplaner har upprättats utgående från utredningar och karteringen av området visar att det finns behov av åtgärder.

Ersättning för icke produktiva investeringar beviljas inte för anläggning av bassänger som är avsedda endast för lagring av bevattningsvatten, för investeringar som syftar till att skapa en sjö eller damm eller för projekt vars huvudsakliga avsikt är att behandla vattendragsbelastning som kommer från andra områden än åkerområden. Ersättning beviljas inte heller för gemensam dikningsinvestering för flera gårdsbruksheter.

Ersättning beviljas inte för vattenvårdsinvesteringar i områden som inte påverkas av jordbruksverksamhet.

Anläggning av våtmarker och översvämningssområden

Med våtmark avses ett område som varaktigt är delvis täckt av vatten och som kvarhåller fasta partiklar och näringsämnen, fungerar som livsmiljö för levande organismer eller bidrar till en större variation i odlingslandskapet

En våtmark och ett översvämningssområde ska främja antingen vattenskyddet eller jordbruksnaturens mångfald.

Våtmarker och översvämningssområden som anläggs i syfte att främja vattenskyddet

Platser där våtmarken kan anläggas

En våtmark och ett översvämningssområde som anläggs i syfte att främja vattenskyddet ska anläggas på naturligt lämpliga platser på åkrar, åkerkanter, skogsmarker eller impediment. Över tio procent av våtmarkens eller översvämningssområdets ovanförliggande avrinningsområde ska utgöras av åker.

Åkerns andel av ett avrinningsområde kan vara mindre än tio procent om det i området finns en kraftig belastning från jordbruket som effektivt kan förhindras med våtmarken eller om landskapsregeringen bedömer att projektet effektivt främjar vattenskyddet inom jordbruket.

Våtmarkens och översvämningssområdets areal

Våtmarkens totala areal ska utgöra minst 0,50 procent av det ovanförliggande avrinningsområdets areal. Till den totala arealen räknas förutom vatten- och översvämningssområden också de vallar och de kantområden som behövs med tanke på skötseln. Våtmarker som anläggs samtidigt eller redan befintliga våtmarker i det ovanförliggande avrinningsområdet får inräknas i våtmarkens minimiareal.

Våtmarkens totala areal kan vara mindre än 0,50 av det ovanförliggande avrinningsområdets areal om det i området finns en kraftig belastning från jordbruket som effektivt kan förhindras med våtmarken eller om landskapsregeringen bedömer att projektet effektivt främjar vattenskyddet inom jordbruket.

Anläggning

En våtmark och ett översvämningssområde som anläggs i syftet att främja vattenskyddet ska anläggas så att de så effektivt som möjligt binder de fasta partiklar och näringsämnen som forslas från avrinningsområdet.

Om det är möjligt ska våtmarken anläggas genom uppdämning.

Om våtmarken anläggs på åkermark ska sådan åkerjord vars bördighetsklass för fosfor är god, hög eller mycket hög avlägsnas på det område som varaktigt kommer att vara täckt av vatten. Denna åtgärd får inte medföra väsentlig olägenhet för dräneringen av åkrar som odlas utanför våtmarksområdet, för vattentillgången på det nedanförliggande området eller för annan markanvändning.

Våtmarken ska anläggas så att det vattenområde där sedimenteringen av fasta partiklar sker kan tömmas på det slam som samlats där. Vid spridningen av slam som avlägsnas från våtmarken ska slammets stora fosforbindningsförmåga beaktas när beslut fattas om spridningsmängd och plats.

Ett våtmarksprojekt kan också kombineras med sedimentering av fosfor med olika kemiska ämnen om syftet med våtmarken är att främja vattenskyddet.

Bräddar och vattenfårar i våtmarken får skyddas genom odling av gräs, stenläggning eller planteringar.

Bokföring

Du ska föra bok över åtgärder som du genomför under projektet.

Våtmarker och översvämningssområden som anläggs i syfte att främja jordbruksnaturens mångfald.

Platser där våtmarken kan anläggas

En våtmark och ett översvämningssområde som anläggs i syfte att främja jordbruksnaturens mångfald ska anläggas på naturligt lämpliga platser på åkrar, åkerkanter, skogsmarker eller impediment men de kan också anläggas på jordbruksareal eller i jordbruksarealens omedelbara närhet på platser där naturliga våtmarker förekommer endast i en liten omfattning om våtmarken väsentligt främjar jordbruksnaturens mångfald.

Om en våtmark och ett översvämningssområde anläggs i syfte att främja jordbruksnaturens mångfald får åkers andel i det ovanförliggande avrinningsområde vara mindre än tio procent.

Våtmarkens areal

En våtmark som anläggs i syfte att främja jordbruksnaturens mångfald kan vara mindre än 0,50 procent av det ovanförliggande avrinningsområdets areal. Till den totala arealen räknas förutom vatten- och översvämningssområden också de vallar och de kantområden som behövs med tanke på skötseln. Våtmarker som anläggs samtidigt eller redan befintliga våtmarker i det ovanförliggande avrinningsområdet får inräknas i våtmarkens minimiareal.

Anläggning

Våtmarken ska anläggas genom uppdämning, om det är möjligt.

Om våtmarken anläggs på åkermark ska sådan åkerjord vars bördighetsklass för fosfor är god, hög eller mycket hög avlägsnas på det område som varaktigt kommer att vara täckt av vatten. Denna åtgärd får inte medföra väsentlig olägenhet för dräneringen av åkrar som odlas utanför våtmarksområdet, för vattentillgången på det nedanförliggande området eller för annan markanvändning.

Våtmarken ska anläggas så att det vattenområde där sedimenteringen av fasta partiklar sker kan tömmas på det slam som samlats där. Vid spridningen av slam som avlägsnas från våtmarken ska slammets stora fosforbindningsförmåga beaktas när beslut fattas om spridningsmängd och plats.

Bräddar och vattenfårar i våtmarken får skyddas genom odling av gräs, stenläggning eller planteringar.

Bokföring

Du ska föra bok över åtgärder som du genomför under projektet.

2.2 Återställande av vattenfårornas naturtillstånd

Ett projekt vars syfte är att återställa vattenfårornas naturtillstånd får genomföras genom att:

- 1) återskapa översvämningssområden,
- 2) i vattenfåran anlägga flera små våtmarker och översvämningssplatåer,
- 3) anlägga tvåstegsdiken,
- 4) bygga bottentrösklar eller rördammar som gör att vattnet strömmar långsammare,
- 5) anlägga erosionsskydd i vattenfårorna,

- 6) göra bäckar slingrigare, eller
- 7) höja kvaliteten på vattenfåror som utgör livsmiljöer för fåglar, fiskar och kräftor.

Vattenfåran ska restaureras i enlighet med principerna om naturenlig vattenbyggnad. Projektet ska omfatta tillräckligt stora kantområden med tanke på skötseln av fåran.

Vattenfåror kan återställas i naturtillstånd också på platser där åkerns andel av det ovanföriggande avrinningsområde är mindre än 10 procent.

3. Projektplan

För projektet ska du upprätta en plan som stöder projektets huvudsakliga mål gällande vattenskydd eller jordbruksnaturens mångfald.

Investeringen ska planeras och inriktas så att den gynnar miljön i jordbruksområden på ett så lämpligt, långsiktigt och kostnadseffektivt sätt som möjligt och bidrar till att mildra problem som föranleds av översvämning eller torka.

Planen ska innehålla:

- en allmän presentation av projektet och projektmålen,
- projektets areal,
- specificerade uppgifter om sätt och tid för genomförande av projektet,
- uppgifter om vem som deltar i projektets genomförande, om vem som ansvarar för genomförande och finansiering och om eventuella avtals-arrangemang,
- ett kostnadsförslag för projektet jämte kostnadsspecificering och finansieringsplan,
- en lägeskarta över projektet,
- en karta över projektområdet,
- en utredning om ägarförhållandena på området samt markägarnas tillstånd och övriga eventuella tillstånd som krävs för projektet,
- de myndighetstillstånd som krävs för att genomföra projektet,
- en översiktlig utredning om vilka skötselåtgärder som vidtas efter anläggandet.

En plan för anläggning av våtmark ska dessutom innehålla en utredning om

- åkerns andel av avrinningsområdet
- förhållandet mellan våtmarkens areal och arealen för det ovanföriggande avrinningsområdet
- åtgärderna för anläggning av våtmark,
- ledning och uppdämning av vatten på våtmarksområdet,
- vallar, djupa partier, uddar, holmar och vegetationszoner på våtmarksområdet,
- tömningen av slam från våtmarken,
- ämnen och metoder för eventuell sedimentering av fosfor,
- dimensioneringen av våtmarken,
- vilka verkningar projektet har på dräneringssituationen i åkrar som odlas utanför investeringsområdet eller på annan markanvändning.

4. Kostnader

Ersättningsbara kostnader

Kostnaderna för en åtgärd som ingår i ett projekt kan ersättas, om åtgärden är motiverad för att uppnå projektets mål. Även skäligena planeringskostnader kan ersättas.

Om användningen av området ger ekonomisk vinst i form av skörd eller annat utnyttjande, ska denna vinst, med undantag av vinst från skogsbruk, beaktas som en faktor som minskar ersättningen.

För anläggning av våtmark kan ersättning beviljas också för behövliga och skäligena kostnader som föranleds av

- 1) avlägsnande av ytjord och växtlighet från våtmarksområdet,
- 2) slutdeponering av avlägsnad jord,
- 3) byggande av dammar, bottentrösklar, vallar och andra nödvändiga konstruktioner,
- 4) utformning av våtmarkens botten, slänter och kantområden,
- 5) insädd av våtmarkens kantområden och översvänningsområden samt plantering av växtlighet.

Kostnaderna ersätts till högst följande maximibelopp:

Tabell: Godtagbara maximikostnader

Manuellt arbete	Timlön exklusive bikostnader, - utförande arbete 17 €/h - arbetsledning 25 €/h
Traktorarbete, inklusive förare	60 euro i timmen
Kostnader i anslutning till våtmarksprojekt	
Arbetsdebitering för traktorgrävmaskin eller lätt schaktmaskin	58 euro i timmen
Lastning, körning och utbredning av jordmaterial	60 euro i timmen
Arbetsdebitering för grävmaskin på band	71 euro i timmen
Grävning och jordförflyttning får alternativt uppskattas utifrån massornas mängd genom användning av kostnaden	1 - 4 euro per kubik

Som kostnad kan dessutom beaktas planeringskostnader för busk- och trädgrupper eller fleråriga vattenväxter som planterats på området.

Landskapsregeringen kan dock när det gäller enstaka åtgärder avvika från maximibeloppen förutsatt att

- 1) åtgärden har genomförts på det totalekonomiskt mest fördelaktiga sättet med beaktande av åtgärdens syfte och arbetets kvalitet,
- 2) kostnaden är skälig och motsvarar sedvanlig prisnivå,
- 3) en tillförlitlig utredning över de förutsättningar som anges i 1 och 2 punkten har lagts fram.

Ersättning för naturaprestationer

Arbete som utförs utan vederlag till förmån för en icke-produktiv investering kan godkännas som en sådan kostnad som ersätts.

Faktiska och slutliga kostnader

De kostnader som ersätts ska vara betalda av den som ansöker om ersättning samt vara slutliga, skäligen och verifierbara. En kostnad är slutlig, om den som ansöker om ersättning inte har fått och inte kan få rabatt, gottgörelse eller återbäring för eller på basen av den.

Icke ersättningsbara kostnader

Ersättning beviljas inte för

- 1) arrende för området,
- 2) mervärdesskatt som inte kvarstår som en slutlig utgift för sökanden,
- 3) kostnader som uppstått innan ett projekt inleds, med undantag av kostnader som hänför sig till planeringen av projektet,
- 4) anskaffningskostnaderna för maskiner eller anordningar,
- 5) kostnader för transporter som sökanden har utfört,
- 6) kostnader som föranleds av de myndighetstillstånd som krävs för att genomföra projektet,
- 7) en projektplan som utarbetats med ersättning för rådgivningstjänster

Ersättning beviljas inte heller för åtgärder för vilka det redan betalas något annat stöd i enlighet med ett av Europeiska unionen finansierat eller nationellt stödssystem och inte heller för inkomstbortfall på grund av projektet.

5. Ersättningens maximibelopp

Ersättning betalas enligt de godkända faktiska kostnaderna till högst följande belopp:

Åtgärd	Ersättning högst
Anläggning av våtmark	
-områden över 0,50 hektar	12 000 euro/hektar och högst 50 000 euro per projekt
-områden 0,30 – 0,50 hektar	4100 euro/projekt
Anläggning av tvåstegsdiken	12 euro/meter
Återställande av vattenfårar	12 euro/meter

6. Utbetalning av ersättning

Ersättning betalas ut i poster utifrån de faktiska kostnaderna på särskild ansökan. Ansökan om utbetalning ska göras via Hyrrä.

Utbetalningen förutsätter att du har genomfört den åtgärd som föranleder den ersättningsberättigade kostnaden och att du har betalat kostnaden. Alla betalningar som investeringen eller åtgärden föranleder ska vara gjorda innan ansökan om den sista ersättningsposten görs och projektet ska vara klart.

Utbetalningen av ersättning förutsätter att du har en specificerad faktura över de kostnader som ersätts och ett verifikat över att du har betalat fakturan eller, om betalningen inte grundar sig på faktura, ett specificerat kvitto. Ersättningen betalas inte ut förrän utgiften har registrerats i din bokföring eller i anteckningarna hos en skattskyldig som är anteckningsskyldig.

6.1 Minskning av ersättningen

Om det ersättningsbelopp som det söks utbetalning för är mer än 10 procent större än det ersättningsbelopp som utifrån ansökan godkänts för utbetalning, minskas ersättningen minskas.

Någon minskning görs dock inte, om den som beviljats ersättning kan visa att kostnader som inte berättigar till ersättning har uppgetts på grund av flertydighet i beslutet om ersättning eller i de tillämpliga bestämmelserna. Minskningen kan jämkas, om en minskning till fullt belopp med hänsyn till omständigheterna som helhet betraktade vore oskälig.

Exempel:

Du har fått 15 000 euro i stöd för att anlägga 2 hektar våtmark.

I den första betalningsansökan redovisar du 10 000 euro i kostnader och ansöker om 10 000 euro i ersättning. Av kostnaderna avslås 2 000 euro när din ansökan handläggs.

Enligt de godtagbara kostnaderna kan 8 000 euro betalas, men eftersom skillnaden mellan det belopp som du har ansökt om och det belopp som kan betalas enligt de godtagbara kostnaderna är över 10 %, dras skillnaden mellan de ovan nämnda beloppen av, dvs. 2000 euro ($10\,000 - 8\,000 = 2\,000$). Betalningen minskas alltså enligt påföljden (2000 euro). Du kommer alltså att få 6 000 euro ($8\,000 - 2\,000 = 6\,000$).

Påföljden, dvs. avdraget på 2 000 euro, kan du inte längre få utbetalat med senare betalningsansökningar. När du har genomfört investeringen enligt stödbeslutet blir det slutliga stödbeloppet mindre enligt påföljderna, dvs. i detta fall skulle det slutliga stödbeloppet vara 13 000 euro.

7. Ändring av projekt som har inletts

Om du gör betydande avvikelser från den plan och de planerade åtgärder som landskapsregeringen har godkänt i sitt beslut om beviljande av ersättning, ska du lämna in en ansökan om ändring av beslutet till Ålands landskapsregering.

Kostnaderna för projektet kan godkännas som ersättningsberättigade endast om du har lämnat in ansökan om ändring till landskapsregeringen innan kostnaderna för ändringen uppstår. Av grundad anledning kan landskapsregeringen ändra sitt beslut så att en ökning av kostnaderna för projektet godkänns.

Om finansieringen förverkligas på ett sätt som avviker från landskapsregeringens beslut eller om annan offentlig finansiering som avviker från landskapsregeringens beslut fås för projektet, ska du ansöka om ändring av beslutet till den del det gäller finansieringen.

8. Urvalsförfarande

Landskapsregeringen väljer de projekt som beviljas finansieras utifrån urvalskriterier. Med hjälp av kriterierna bedömer landskapsregeringen projektets betydelse för miljön.

Vid bedömningen tas hänsyn till

- 1) behovet av på förhand identifierade åtgärder på platsen,
- 2) investeringens betydelse för jordbrukets miljöskydd i det berörda området,
- 3) dimensionering och avgränsning av objektet,
- 4) projektets beräknade effekt,
- 5) projektets kostnadseffektivitet.

9. Övriga bestämmelser

Skyldighet att lämna uppgifter

Du ska till landskapsregeringen lämna tillräckliga uppgifter om förutsättningarna för beviljande och utbetalning av ersättning och stöd.

Du ska utan dröjsmål skriftligen meddela landskapsregeringen om sådana förändringar i förhållandena som kan påverka ersättningsbeloppet eller medföra att ersättningen återkrävs eller att utbetalningen avbryts eller inställs.

Bevarande av handlingar

Sådana handlingar med anknytning till ansökan om och beviljande av ersättning som du inte lämnar in till landskapsregeringen ska du bevara under ansökningsåret och de fyra följande kalenderåren.

Inspektioner och tillsyn

Den myndighet som utövar tillsynen kan utföra inspektioner på din gård. Vid tillsyn på plats kontrolleras att uppgifterna i din ansökan stämmer och att du har följt villkoren för erhållande av ersättning.

Myndigheten som utövar tillsyn har rätt att få för tillsynen behövliga handlingar och uppgifter av dig eller din företrädare.

Du eller din företrädare ska på begäran av myndigheten lämna behövlig hjälp under tillsynen.

Allmänna grunder för sänkning av ersättning

Ersättning beviljas inte eller den ersättning som beviljas minskas om

- du inte uppfyller villkoren för att vara berättigad till ersättning
- du inte uppfyller förutsättningarna för beviljande av ersättningen
- om du inte fullgör andra skyldigheter som hänför sig till ersättningen.

Ersättningen minskas också om Europeiska unionens lagstiftning kräver det.

Ersättning beviljas inte om du helt eller delvis hindrar genomförandet av en inspektion eller kontrollbesök.

Allmänna bestämmelser om upphörande med utbetalning och återkrav

Du ska utan dröjsmål återbetala ersättning eller en del av det som du har fått felaktigt till ett för stort belopp eller uppenbart utan grund. Du ska betala tillbaka ersättning eller en del av det också när det inte kan användas på det sätt som krävs enligt beslutet om beviljande av ersättning.

Utbetalning av ersättning avbryts och ersättningen återkrävs om

- förutsättningarna för beviljande eller utbetalning av ersättningen inte har uppfyllts
- villkoren för erhållande av ersättningen inte har följts
- du har lämnat felaktig eller bristfällig information som i väsentlig grad har påverkat beviljandet eller utbetalningen av ersättningen
- du hindrar genomförandet av en inspektion

Utbetalning av ersättning avbryts och ersättningen återkrävs också om Europeiska unionens lagstiftning kräver det.

På belopp som återkrävs ska du betala en årlig dröjsmålsränta enligt 4 § 1 mom. i räntelagen.

Beslutet om återkrav kan verkställas genom utsökning efter det att beslutet har vunnit laga kraft. En återkravsfordran preskriberas fem år efter ingången av året efter det år då beslutet om återkrav vann laga kraft. På verkställande av beslutet tillämpas i övrigt lagen om verkställighet av skatter och avgifter (FFS 706/2007).

Myndighetens rätt att få uppgifter

Du förbinder dig att på begäran lämna in till landskapsregeringen uppgifter som behövs för uppföljning och utvärdering av ersättningarna och dess effekter.

Överföring av en rätt enligt ersättningsbeslut för icke-produktiva investeringar

Den rätt till ersättning som följer av ett beslut om ersättning för icke-produktiva investeringar får överföras till någon annan, om villkoren för beviljande av ersättning uppfylls och den som får överföringen uppfyller de förutsättningar som gäller ersättningsmottagare.

10. Lagrum som tillämpas

- Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/2115 av den 2 december 2021 om fastställande av regler om stöd för de strategiska planer som medlemsstaterna ska upprätta inom ramen för den gemensamma jordbrukspolitiken (strategiska GJP-planer) och som finansieras av Europeiska garantifonden för jordbruket (EGFJ) och Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (Ejflu) samt om upphävande av förordningarna (EU) nr 1305/2013 och (EU) nr 1307/2013.
- Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/2116 av den 2 december 2021 om finansiering, förvaltning och övervakning av den gemensamma jordbrukspolitiken och om upphävande av förordning (EU) nr 1306/2013.

- Kommissionens delegerade förordning (EU) 2022/1172 av den 4 maj 2022 om komplettering av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/2116 vad gäller det integrerade administrations- och kontrollsystemet inom den gemensamma jordbrukspolitiken samt tillämpningen och be-räkningen av administrativa sanktioner för grundvillkor.
- Kommissionens genomförandeförordning (EU) 2022/128 av den 21 december 2021 om fastställande av tillämpningsföreskrifter för Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/2116 om utbetalande organ och andra organ, ekonomisk förvaltning, räkenskapsavslutning, kontroller, säkerheter och öppenhet.
- Kommissionens genomförandeförordning (EU) 2022/1173 av den 31 maj 2022 om regler för tillämpningen av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/2116 vad gäller det integrerade administrations- och kontrollsystemet i den gemensamma jordbrukspolitiken.
- Rådets förordning (EG, Euratom) nr 2988/95 av den 18 december 1995 om skydd av Europeiska gemenskapernas finansiella intressen.
- Landskapslag (2023:17) om finansiering av landsbygdsnäringar.
- Landskapslag (1988:50) om lån, räntestöd och understöd ur landskapets medel samt om landskapsgaranti.
- Landskapsförordning (2024:57) om ersättning till jordbrukare för icke produktiva investeringar